

Kontrollutvalget i Loppa kommune

Møte nr. 2/2018

24. mai 2018

Arkivkode
4/1 07
Journalnr.
2018/17076-3

I N N S T I L L I N G

SAK 10/2018

RAPPORT: EIERSKAPSKONTROLL I LOPPA KOMMUNE

Saksbehandler: Jan Henning Fosshaug

Dokumenter: Rapport: *Eierskapskontroll i Loppa kommune*

Saksopplysninger:

Kommuneloven § 77 nr. 5 og Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (kontrollutvalgsforskriften) §§ 13-15 stiller krav til kommunen om å føre kontroll med at kommunens interesser i selskap kommunen har eierskap i blir ivaretatt på en betryggende måte.

Kommunestyret i Loppa har etter innstilling fra kontrollutvalget vedtatt «Plan for selskapskontroll 2017-2020» den 3. november 2016 i sak 64/16.

På bakgrunn av ovennevnte plan har kontrollutvalget i Loppa kommune bestilt en obligatorisk eierskapskontroll fra KUSEK IKS den 23. mai 2017 i sak 10/2017. Fra kontrollutvalgets bestilling framgår det at følgende problemstillinger skal besvares:

• Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?

- Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser i selskaper?
- Synes rutinene å være tilfredsstillende, og blir de fulgt?

• Hvordan utøves kommunes eierinteresser?

- Er det i samsvar med KS eierforums anbefalinger for eierstyring?
- Sikrer kommunen at lovpålagte oppgaver utført av kommunal eide selskap er ihht lov og forskrifter på bl.a. Vann, Avløp og Renovasjon (VAR-området) og revisjon?

På bakgrunn av kontrollutvalgets bestilling har KUSEK IKS utført eierskapskontroll i Loppa kommune og rapporterer resultatet av sitt arbeid gjennom vedlagte rapport *Eierskapskontroll i Loppa kommune*.

Kontrollen er gjennomført i tråd med intensjonene som er lagt gjennom kommunestyrets plan for selskapskontroll i perioden 2017-2020, hvor obligatorisk eierskapskontroll skal i størst mulig grad fange opp kommunens eierskapsforvaltning i bred sammenheng slik innstilt fra kontrollutvalget.

Kommunestyrets eierskapsmelding har i vesentlig grad utgjort det overordnede rammeverk i forhold til valg spørsmålstillinger og valg av referanser. Kontrollen har samtidig skjelnet mot KS eierforums anbefalinger om god eierstyring, selskapsledelse og kontroll.

Metodisk sett har innhenting av opplysninger skjedd kvalitativt ved intervju med administrasjonssjef og spørreskjema til kommunestyrets eierrepresentanter, i tillegg til informasjon fra åpne kilder så som protokollgjennomgang fra kommunestyre- og formannskapsmøter, møter i eierorgan, relevant lovverk, kommunens finansreglement mv..

Kontrollen er avgrenset til perioden fra og med 2016 og frem til kontrolltidspunkt i 2018. Selskap som er benyttet som referanseselskap er avgrenset til å gjelde de heloffentlig eide selskap som inngår i kommunens eierportefølje. I disse selskap inngår også de selskap som er spesielt nevnt i risiko og vesentlighetsanalysen som ble utført i tilknytning Plan for selskapskontroll.

Kontrollør er av kontrollutvalget gitt myndighet til å justere, eventuelt å tilføye problemstillinger ved behov. Kontrollør har funnet det hensiktsmessig å benytte seg av den gitte myndighet. For å besvare de gitte problemstillinger best mulig har kontrollør tilknyttet underspørsmål til hver av disse.

I «Plan for selskapskontroll 2017-2020» er det anbefalt at det foretas selskapskontroll ved forvaltningsrevisjon i et utvalg av selskaper ut fra kriteriene i analysedelen.

For Loppa kommunes vedkommende gjelder dette selskapene Ymber A/S og VEFIK IKS. Det er forutsatt at eventuell selskapskontroll av de nevnte selskapene skjer i samarbeid med de øvrige eierkommunene. Dette både av økonomiske og rasjonelle hensyn. Det forutsettes videre at kommunestyret har godkjent finansiering av hvert enkelt kontrollprosjekt før disse iverksettes. Disse kontrollene er ikke lovpålagt og ligger i utgangspunktet utenfor de gitte problemstillingene for kontrolloppdraget.

Kontrollør har likevel funnet det fornuftig gjennom eierskapskontrollen å ha et blikk også mot de vektlagte faktorer som er lagt til grunn i overordnet analyse, og da spesielt i forhold til eventuelle endringer i risikobildet. Implisitt vil dette kunne danne grunnlag for å anbefale endringer i forhold til frivillige forvaltningsrevisjoner av enkeltelskap. Det være seg utvidelser så vel som reduksjoner av slike. I rapporten er det funnet grunnlag for å anbefale at begge de frivillige forvaltningsrevisjoner som er lagt inn i plan for selskapskontroll bør utgå da risikobildet som ble lagt til grunn ved utvelgelsen ikke lenger vurderes som relevant.

Nedenfor gjengis rapportens hovedkonklusjon, hovedfunn og anbefalinger. For utfyllende detaljer vises det til selve rapporten.

Hovedkonklusjon

Intensjonene i eierstyringen samsvarer i all hovedsak med rammeverket og anbefalingene fra KS eierforum. Kommunens eierskapsmelding er på plass som overordnet rammeverk for aktiv eierstyring. Det er ingen indikasjoner på at kommunen ikke ivaretar sitt overordnede ansvar for at lovpålagte oppgaver utført av kommunalt eide selskap er i henhold til lov og forskrift.

Kommunen har et forbedrings potensial i etterlevelsen av rammeverket. Dette gjelder særlig:

- Bevisst holdning til formålet med eierskap i det enkelte selskap i forhold til risikobilde. Det gjelder særlig ved eierskap i selskap med ubegrenset ansvar (IKS), og potensiell risiko som utløses ved selskapsutvidelse/datterselskap. Som en illustrasjon vises til funn vedrørende rapportens spørsmål «Hvordan sikrer kommunen seg i forhold til risiko ved eventuell dannelse av datterselskap utgått fra interkommunale selskap kommunen har eierskap i?»
- Plan for rapportering fra eierrepresentanter mangler
- Årlige eierberetninger fra administrasjonssjef mangler
- Årlig evaluering av selskapsportefølje mangler, herunder evaluering av videre eierskap i de ulike selskap

Funn

Kommunestyret har vedtatt eierskapsmelding, med strategibeskrivelser og selskapsportefølje. Etter kontrollørs vurdering har Loppa kommune utarbeidet et meget anvendelig plandokument gjennom eierskapsmeldingen.

Nedenfor gjengis de viktigste funn i eierskapskontrollen:

- Eierskapsmeldingen er operasjonell, men mangler nærmere plan for oppfølging, rapportering og nærmere beskrivelse av risikoprofil samt oppdatering. Kontrollør kan ikke av tilgjengelig åpen dokumentasjon se at Loppa kommune har definert/spesifisert hva eierrepresentantene skal se etter/bruke som indikatorer for risiko. Finansreglementet/eierskapsmelding har lite eller ingen føringer på hvilke type selskap kommunen kan gå inn i.
- Kommunen har i liten grad på plass system for eieroppfølging i form av oversikt over selskapsavtaler, møteinnkallinger og møteutskrifter fra selskapene. Ingen/liten oppfølging av selskapene foruten representantskapsmøte, generalforsamlinger og årsmøter. Eierrepresentantene deltar i varierende grad på møter i eierorganene. Uformelle eiermøter/driftsmøter gjennomføres i liten grad men må sees opp mot behov.
- Det er ikke funnet dokumentasjon ved gjennomgang av formannskapsprotokoller (2016-d.d) eller kommunestyreprotokoller (2016-d.d) på at Administrasjonssjefen har vurdert og lagt frem saker til informasjon/politisk behandling. Prinsipielle saker innmeldes i all hovedsak fra selskapene, og administrasjonssjefen bekrefter at det ikke er noe faste rutiner på dette, men at det følges med på alle saker og vurderes om noe bør tas opp til informasjon/behandling politisk. Det er ikke fast rutine å evaluere selskapsavtalene/vedtekter. Årlige eierberetninger mangler.

Anbefalinger

Kommunen anbefales å fortsette jobben med å få på plass et system for ivaretagelse av rapportering og plan for oppfølging av selskapene og oppdatering av systemene. I den forbindelse nevnes spesielt:

- Risikoprofil defineres med indikatorer.
- Bevisst holdning til valg av selskapsform, eventuelt vedtekter/avtaler for å sikre seg i saker der interkommunale selskap oppretter underselskap/datterselskap.
- Eierporteføljen rulleres og evalueres årlig.

Kontrollør anbefaler at de vedtatte frivillige kontrollene av selskapene Ymber A/S og VEFIK IKS bør utgå som følge av at risikobildet som ble lagt til grunn ikke lenger er relevant.

Sekretariatets tilrådning:

1. Kontrollutvalget tar KUSEK IKS's rapport *Eierskapskontroll i Loppa kommune* til orientering og slutter seg til de anbefalinger som fremkommer i rapporten.
2. Kontrollutvalget oversender rapporten med følgende innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets rapport *Eierskapskontroll i Loppa kommune* til orientering og slutter seg til anbefalingene i denne. Kommunestyret ber administrasjonssjefen følge opp anbefalingene i rapporten.

Kommunestyret slutter seg til at de vedtatte frivillige forvaltningskontroller i planperioden 2017-2020 utgår som følge av at risikobildet som ble lagt til grunn ikke lenger er relevant.